

Rozhovor s Petrem Maradou

František Pojer

Jak jste se dostal k tomu, co děláte, máte nějakou tradici v rodině? Hospodaříte na vlastních pozemcích?

Mé aktivity zaměřené na zakládání, péči a údržbu agroenvironmentálních opatření a prvků zelené infrastruktury jsem začal dělat na základě poznání problémů přírody a krajiny, ve které jsem vyrůstal. V neposlední řadě mi pomohlo poznání, že na takto zajímavé a potřebné činnosti lze získat reálně financování. Měl jsem výhodu, že k přírodě jsem měl díky rodině a venkovu blízko. Tak jako dnešní děti utíkají před stresem do svého pokoje hrát hry na počítači, my jsme jako děti utíkali na meze do polí chutnat ovoce a při tom pozorovali živočichy a poznávali rostliny. Výlet na ryby byl tradiční stejně jako vycházka s mysliveckým kroužkem. V počátcích jsem přemýšlel o tom, zda by neměli ozelenovat myslivci či zemědělci. Jednání s nimi však byla komplikovaná, zdlohavá a tak jsem se rozhodl, že nakoupím půdu a budu ozelenovat sám. Většina půdy, na které hospodařím, je vlastní, zbytek pronajatá.

Kde a co všechno jste již vybudoval a provozujete?

Pečuji o krajinnotvorné prvky na výměře cca 70 ha zemědělské půdy na Hodonínsku v okolí obce Šardice. Zalesnili jsme 6 ha obřího obhospodařovatelné půdy, založili jsme biokoridory na 5 ha zorněné půdy, na 30 ha orné půdy jsme založili extenzivní sady, osázeli soliterními stromy a vše jsme propojili stromořadími ovocných dřevin původních krajových odrůd. Na vhodných lokalitách jsme založili soustavy mokřadů, které zajišťují cenné ekosystémové funkce a služby. Na 1 ha též provádíme opatření pro ochranu čejky chocholaté. Tři ha slouží jako kompenzační ekologická plocha s krmnými biopásy a na 10 ha orné půdy pěstujeme speciální píci, která kromě sklizně současně zúrodňuje půdu a plní mimoprodukční funkce.

Z čeho to vše platíte?

Krajinnotvorná opatření byla zakládána převážně s využitím finančních nástrojů

Ministerstva životního prostředí. Využívány jsou též platby Ministerstva zemědělství za provádění agroenvironmentálních opatření a z části jsem se na realizaci podílel vlastními zdroji. Jako vlastník pozemků, jsem „vyslyšel“ poptávku státu po opatřeních, která zvýší půdní úrodnost, sníží erozi, zastaví pokles a zvýší biodiverzitu, zadrží vodu v krajině a obnoví a zvýší její hladinu v podzemí.

Co tím hlavně sledujete?

Chci, aby tam, kde bydlím, to fungovalo. Aby okolí obce bylo atraktivní pro život lidí i živočichů, aby půdní bloky byly prostupné, krajina mozaikovitá, aby v dobách, kdy svítí slunce a dlouho neprší, fungovala na poli klimatizace v podobě životaschopných stromů, aby mokřady generovaly vlhkost a byly refugiem hmyzu, který bude regulovat škůdce ovocných stromů a sousedních zemědělských kultur. Chci, aby ta kniha, která se jmenuje krajina, byla popsána zajímavými, pestrými a inspirativními články.

Co tomu říkají sousedi?

Komunikace je složitá, pokud vůbec nějaká je. Aktivně jsem komunikoval v začátcích, kdy jsem se domníval, že by aktivity mé měly být logicky aktivitami zemědělců. Jsem přesvědčen, že každý hospodář by měl řešit též svoji potřebnou zelenou infrastrukturu. Nebyl jsem vyslyšen. (NE)komunikací jsem neztrácel čas. Problémem současnosti je, že mnohde hospodaří Ti, kteří tam nebydlí. A ti, co tam bydlí, ani neví, kdo tam hospodaří.

Co byste poradil těm, kteří by vás chtěli v podobných aktivitách následovat? Na co si mají dát pozor?

Podpořím každého, kdo o této cestě přemýšlí. Základem je půda, na které se dá hospodařit. Ideální je vlastnictví, pacht má svá specifika. Nákup pozemků je dnes problém a stále bude. Kdo však chce, cestu k půdě najde. Naději vidím též v pronajímání půdy, kdy

zejména obce by měly být vstřícné, pokud se najde zájemce o takto prospěšné aktivity. Též církvim se vrací půda a ony zvažují, komu, za kolik, ale také za jakým účelem půdu k dalšímu hospodaření propachtují. A zde se nabízí prostor těm, kteří chtějí zvyšovat přírodní hodnotu. Jedná se zcela jistě o činnost, která by měla být církvemi pozitivně vnímána.

Jste také myslivec – jaký je význam Vaší činnosti pro zvěř, rostliny a jiné živočichy?

Jednou z aktivit hospodaření se zvěří, jak já myslivosti říkám, je péče o vhodné životní prostředí. Je škodou dnešní doby, že myslivost je veřejností vnímána jen jako lovecká aktivita, stále více se řeší střelectví, zbraně. Podstatou myslivosti však je tvorba a ochrana vhodného životního prostředí. Je nesku-tečné sledovat, s jakou rychlostí se zvyšuje početnost a druhová rozmanitost rostlin a živočichů po výsadbě stromů v zemědělské krajině, založení políčka v bloku monokultury nebo obnově krajinného prvku. Pokud chce někdo udělat něco pro zvěř, není lepšího řešení než budování a následná péče o zelenou infrastrukturu.

Spolupracujete s vědci a odborníky při přípravě a při následném sledování funkčnosti provedených opatření?

Založená opatření musí být sledována. Podceněná nesmí být kontrola oplocenky či mechanické ochrany stromu; stejně je tomu u monitoringu, který provádíme jako součást výzkumných projektů. Měl jsem štěstí na odborníky, díky kterým můžeme na založených krajinnotvorných prvcích provádět různá měření. V současné době vyhodnocujeme dietetickou hodnotu porostu biokoridorů a souvisejících opatření v agroekosystému, monitorujeme erozní procesy a vliv prováděných opatření na ochranu půdy; významný je monitoring zakládaných prvků ve vztahu ke škodám působeným zvěří, ale především škodám působeným na zvěři. Bez kompetentních odborníků by toto nebylo možné.

Předáváte svoje zkušenosti studentům na Mendelově univerzitě? A co jinde?

Je úžasné, pokud jako vyučující na univerzitě máte možnost v rámci předmětu hovořit

Petr Marada

učí na Mendelově univerzitě v Brně, ekologicky hospodaří na 74 ha zemědělské půdy a je akreditovaným poradcem MZE v oblasti zemědělství, ochrany přírody a krajiny a v oblasti péče o půdu.

Dále se věnuje mimoškolnímu vzdělávání a je předsedou komise pro ekologii Českomoravské myslivecké jednoty. Přednášel také na semináři AOPK ČR a ČZU k péči o přírodu a krajinu v roce 2015. Za rok 2015 získal z rukou ministra životního prostředí cenu Adaptační opatření roku 2015 a byl nominován na cenu Josefa Vavrouška za výjimečný počín za rok 2016.

o věcech, které jsou zajímavé, perspektivní, potřebné, profitabilní, nadčasové. Všechny tyto charakteristiky se pojí s krajinnotvornými opatřeními a činnostmi, kterou provádím. Proto se o informace z teorie, praxe a výzkumu dělím rád nejen se studenty, ale podílím se na různých formách odborného vzdělávání napříč zainteresovanými stranami. Nejvíce smysluplné je vzdělávání dětí; nabízíme vzdělávací projekty, které nesou název „Do lesa s lesníkem“, „K vodě s rybářem“, „Do přírody s myslivcem“ a „Na pole s hospodářem“. V rámci těchto projektů dětem představujeme jednotlivé aktéry venkovského prostoru a vysvětlujeme přímo v přírodě podstatu a smysl jejich činností.

Jak se díváte na podmínky a dostupnost podpory z Operačního programu ŽP?

Projekty, na základě kterých byla opatření realizována, byly administrovány dle pravidel platných pro období OPŽP 2007–2013. Získal jsem mnoho zkušeností a zvládl činnosti v oblasti tvorby projektů, žádostí o dotace, vlastní administraci, realizace projektu, ve fázi financování včetně činností vztahujících se k hodnocení, monitoringu a reportingu. Mám též zkušenost s následnou péčí. Ze strany Ministerstva životního prostředí a Státního fondu ŽP v rámci OPŽP 2007–2013 bylo vše bezproblémové. V období po roce 2014 jsem o dotace z OPŽP nežádal.

A co jiné programy MŽP a "dotace" z MZe?

Podpory z PPK a především z POPFK jsou dobrým doplňkem k operačnímu programu. Díky vysoce profesionálnímu a vstřícnému přístupu pracovníků brněnského pracoviště AOPK ČR se nám podařilo realizovat mnoho funkčních opatření. Patří jim poděkování. Dotace z Programu rozvoje venkova též využíváme, jedná se o podporu na opatření chránící čejku chocholatu, zakládání biopásů, zatravňování orné půdy, zalesňování a především podporu systému ekologického zemědělství, v rámci kterého celé hospodaření provádíme.

Angažujete se v propagaci "vašich" farmářských postupů?

Vítám každou možnost poskytovat informace o svých aktivitách. Chci, aby si lidé uvědomili význam fungujícího životního prostředí a aby věděli, že s životním prostředím se pojí problémy, na kterých se zásadním způsobem podílí člověk. Proto pokládám za nutnost propagovat dobré praxe, ale také razantně upozorňovat na problémy a adresně pojmenovávat příčiny těchto problémů. Nedílnou částí mé práce je hledání nápravných opatření a hlavně dělat vše tak, abychom možné újmě do budoucna předešli. O tomto pouze nehovořím, ale vše názorně předvádím na své ekofarmě.

Je něco, co se vám nepovedlo?

Našlo by se hodně podnětů pro zlepšení. Nedaří se mi zajistit zastupitelnost, tím myslím zajištění lidských zdrojů pro své „široce rozkročené“ aktivity. Nebyl jsem úspěšný se svým pečlivě připraveným projektem „Demonstrační farmy“ na Ministerstvu zemědělství. Nedaří se mi v hledání správné míry, a to u všech osobních aktivit, ne pouze v oblasti ochrany přírody a krajiny. Není dobré končit rozhovor negativně – toho, co se mi povedlo, je daleko víc. Skutečně platí, že příroda je vděčná a dokáže odměnit za to, pokud se k ní chovají lidé hezky. A ona mě opravdu odměňuje, za což je potřeba minimálně z tohoto místa poděkovat.

Ptal se a za rozhovor děkuje František Pojer